

16.4.2024

Asia Luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyminen

Luonnonsuojelualue Helsinki, Patterimäen luonnonsuojelualue (YSA265335)

Perustamispäätös Patterimäen luonnonsuojelualue on perustettu 16.4.2024 Uudenmaan ELY-keskuksen päätöksellä.

Patterimäki sijaitsee Pitäjänmäen kaupunginosassa Pajamäen osaluueella. Alueen pinta-ala on noin 3,9 hehtaaria. Patterimäellä esiintyy valtakunnallisesti äärimmäisen uhanalaisia (CR) perinnebiotooppien luontotyyppisiä: karuja kallioketoja ja pienruohoketoja sekä tuoreita heinäniittyjä. Kasvillisuudeltaan arvokkaimmat osuudet ovat kehittyneet linnoituskaivantojen reunojen tasanteille ja avokalliopaljastumien reunoille.

Alueen eteläosassa kasvillisuus on ainakin osin selvästi kulunut virkistyskäytön vuoksi ja muuallakin risteilee lukuisia polkuja. Kallioilla kasvaa myös vanhaa männikköä ja kookkaita katajia. Linnoituskaivannoissa ruohovartislajisto on reheväsuvuista ja lehtipuuvesakkoa esiintyy runsaasti.

Pohjoisin ja itäisin osa linnoitusalueesta ovat metsäisiä. Koillis- ja länsiosassa metsätyyppi on tuoretta ja lehtomaista kangasta. Itäosassa on tuoretta lehtipuuvaltaista lehtoa ja luoteisosassa kallionaluslehtoa. Eteläosassa on tuoretta lehtoa, joka vaihettuu paikoin lehtomaiseksi kankaaksi. Metsien luonnontila on kohtalainen.

Patterimäen luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelma

Faunatica Oy on laatinut Helsingin kaupungin tilauksesta hoito- ja käyttösuunnitelman Patterimäen luonnonsuojelualueelle (2023).

Suojelun tarkoituksena on arvokkaan kallioalueen ja kasvillisuuskohteen monimuotoisuuden säilyttäminen sekä muinaismuistojen säilyttäminen. Suojelu turvaa alueen arvokkaat kalliokeidot ja niiden kasvilajiston.

Helsingin kaupunki on hoitanut Patterimäen linnoitusaluetta arvoniittynä niittämällä, raivaamalla puiden taimia ja pensaikkoa sekä poistamalla vieraslajeja. Hoitotoimia jatketaan edelleen niin, että tavoitteena on keto- ja niittykasvillisuuden sekä hyönteislajiston monimuotoisuuden säilyttäminen. Niitossa on lisäksi tavoitteena, että hyönteisille riittää ravintokasveja koko kasvukauden ajan joka vuosi. Linnoituslaitteet ja muinaismuistot pidetään avoimena puita poistamalla ja pensastoa

säännöllisesti raivaamalla. Tavoitteena on, että linnoitusrakenteiden mureneminen vähentyy ja maisema pysyy avoimena.

Niittäminen tehdään alueella alku- ja loppukesällä. Matalakasvuisimpia kallioalueita ei niitetä. Ei-toivottuja kasveja ja haitallisia vieraslajeja poistetaan mieluiten alkukesällä. Ei-toivottujen ja haitallisten vieraskasvilajien niitossa tulee käsitellä vain kohdelajien kasvustoja, ei koko aluetta. Kun edellä mainitut lajit ovat taantuneet, voidaan niittää pelkästään loppukesällä. Loppukesän niitto suoritetaan vuorovuotisella kierrolla (puolet alueesta kunakin vuotena). Niittojätteet kerätään pois.

Alueelta poistetaan puiden taimia sekä puuvartisia haitallisia vieraslajeja vuosittain. Linnoituslaitteista raivataan lehtipuuvesakkoa ja pensastoa vuosittain. Samalla siivotaan roskia. Raivausjätteet kerätään pois. Yksittäisiä linnoitusalueen eteläisiä reunamäntyjä voidaan keinotekoisesti kolhia noin viiden vuoden välein, jolloin tehdään elinympäristöjä huomionarvoisille hyönteislajeille. Myös liito-oravan kulkuyhteyksien säilyminen huomioidaan.

Vaarallisina kaadetut rungot jätetään maastoon lahopuiksi. Kaadettavista puista tehdään mahdollisuuksien mukaan myös pötkelöitä. Lahopuuta annetaan muodostua luontaisesti, eikä lahopuita viedä pois alueelta. Tavoitteena on luonnontilaisen kaltainen puuston ikä- ja tilarakenne (satunnainen tilajakauma). Puustoa raivataan vain niiltä paikoilta, joilla on potentiaalia arvokkaana perinnebiotooppina, paahdealueena, tai joilla esiintyy huomionarvoista, runsasta valoa vaativaa lajistoa tai muinaisjäännösten suojelemiseksi. Raivausjäte viedään alueelta pois. Jos vesakkoa torjutaan vuosittain, voi raivausjätteen jättää paikoilleenkin. Keto- ja niittyaluetta ympäröivät metsät jätetään luonnontilaan. Alikasvosta ei raivata.

Virkistyskäytöstä aiheutuvaa kulumista pyritään rajoittamaan ulkoilijoiden kulkua ohjaamalla uusilla opasteilla ja polkuja kunnostamalla, jolloin myös alueeseen tutustumisen mahdollisuudet paranevat ja reitit ovat turvallisia. Patterimäelle osoitetaan selkeä reitistö, joka ohjeistaa sekä kävelijöitä että maastopyöräilijöitä pysymään merkityillä poluilla. Merkitty polku ohjataan kulkemaan mäen halki siten, että se liittyy luontevasti mäen ympäri kulkevaan ulkoilureittiin. Polut merkitään maastoon tolpin ja avokallioalueella maalauksin. Pääpolulle tehdään tarvittavat kulkua helpottavat ja maaston kulumista estävät rakenteet. Pääpolun varteen lisätään myös tarvittavat suojakaiteet niihin kohtiin, joissa pudotus voi olla vaarallinen.

Hyväksyminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi luonnonsuojelulain 57 §:n 3 momentin nojalla hyväksyä hoito- ja käyttösuunnitelman yksityiselle luonnonsuojelualueelle, jos suunnitelmalle on maanomistajan suostumus. Patterimäen luonnonsuojelualueen maanomistajana Helsingin kaupunki on esittänyt suunnitelman hyväksymistä.

Uudenmaan ELY-keskus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman Patterimäen luonnonsuojelualueelle. Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta tai alueen merkittävien luontoarvojen säilymistä sekä ovat tarpeen alueen virkistyskäytön järjestämisen kannalta. Ne edistävät alueen luontoarvojen säilymistä ja tukevat niiden kehittymistä monimuotoisempaan suuntaan.

Puiden kaatoja ja kasvillisuuden raivausta vaativat työvaiheet tulee toteuttaa lintujen pesimäajan (1.4.–31.7.) ulkopuolella. Ulkoilureitin kunnostustyöt tulee toteuttaa siten, että alueen luonnolle ja maaperälle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja vaurioita.

Sovelletut lainkohdat Luonnonsuojelulaki 57 §

Muutoksenhaku Hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä koskevaan päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Asian on ratkaissut ylitarkastaja Iida Kämäri ja esitellyt ylitarkastaja Hanna Suominen. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Päätös Maanomistaja (Helsingin kaupunki)

Tiedoksi sähköpostilla, liitteenä suunnitelma

Ympäristöministeriö

Tämä asiakirja UUELY/18358/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
UUELY/18358/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Suominen Hanna 16.04.2024 16:06

Ratkaisija Kämäri Iida 16.04.2024 16:12